

„Muzsikál az erdő”
Mátrai Művészeti Napok 2017. június 30 – július 8.
Kiállítás a képzőművészeti pályázat nyertes alkotásaiból
Helyszín: Gyöngyöstarján – Sósiréten, Borhy Kastély, 2018. július 8. vasárnap
Megnyitóbeszéd
Tisztelt Hölgyek és Urak! Kedves gyerekek!
Tisztelt kultúrákedvelő és természet szerető közönség!

E kiállítás a „Muzsikál az erdő” - Mátrai Művészeti Napok 2018. évi rendezvénysorozatának részeként került megrendezésre.

A „Muzsikál az erdő” alap gondolata a természeti környezettel való harmonikus együttélés megvalósíthatóságának, s ezen harmónia fenntarthatóságának hitéből táplálkozik. A hosszú távon fenntartható, boldog emberi lét csak a természettel harmóniában képzelhető el.

A „Muzsikál az erdő” programsorozat megálmodóinak hite szerint - ez csak úgy valósulhat meg, ha életünk négy legfontosabb dimenzióját – társadalom, gazdaság, környezet, művészetek – összehangoljuk, harmonizáljuk. Éppen ezért, a 2011-óta Prima Díjas és ebben az évben a 15-ik évfordulóját ünneplő *Muzsikál az Erdő* rendezvénysorozat erdei helyszíneken klasszikus és népzenei koncertekkel, erdei sétákkal, képzőművészeti kiállításokkal, sporteseményekkel, ismeretterjesztő előadásokkal, falusi vendéglátással várja a természet lágy ölén a testi és lelki feltöltődésre vágyó széles nagyközönséget. A kilencnapos rendezvénysorozat minden nap más-más település köré szerveződik, ahol a céloknak megfelelő programok kapcsolódnak egymáshoz.

A **Mátrai Művészeti Napok zárónapján**, itt Gyöngyöstarján - Sósiréten, a Borhy – kastély termeiben mutatjuk be a képzőművészeti pályázat nyertes alkotásaiból rendezett tárlatot. Mindenek előtt szeretném megköszönni mindazon alkotóknak, akik a *Muzsikál az erdő Alapítvány* képzőművészeti pályázatára beküldték műveiket, és szívből gratulálok valamennyi kiállító művésznek!

A *Muzsikál az erdő Alapítvány* képzőművészeti pályázatára - profi és amatőr művészek alkotásai, egyaránt érkeztek. Az idén is valamennyi beküldött alkotás tematikája összhangban van a rendezvénysorozat szellemiségével. Olyan - kiállításra kész - képzőművészeti alkotásokat – festményeket, grafikákat, rézkarcokat, metszeteket, kispasztikákat vártunk, amelyekben - a művészet eszközeivel kifejezve - tetten érhetőek, kézzel foghatóvá váltak a „*Muzsikál az erdő*” alap gondolatai. A kiírásnak megfelelően a képzőművészeti alkotások technikája szabadon választott, méretük - festmények, akvarellek, grafikák esetében max. 50x70 cm; szobrok, kerámia tárgyak esetében 35x35x70 cm méreten belüli alkotás.

Itt jegyzem meg, hogy a kiírástól eltérően érkeztek nagyobb méretű alkotások is, néhány kvalitatív mű kivételével, ezeket a zsűri elutasította. Tisztelettel kérem ezúton is az alkotókat, hogy ne csak a témára, hanem a méretekre is figyeljenek és vegyék komolyan a kiírás szabályait, mert azt a zsűri pontosan és szigorúan fogja kezelni azt a jövőben is.

A beérkezett pályaművek közül a kiállítási anyagot tehát szakmai zsűri válogatta ki, a nyerteseket titkos szavazással bíráltuk el. Így a legtöbb pontot az első helyezett kapta. A soron következő pontszámok érték el a második és a harmadik helyezést. Egy esetben pedig a Józsa Judit Művészeti Alapítvány különdíját szavaztuk meg.

A beérkezett művek többsége műfajukat tekintve az idén is festmény, de nemcsak mennyiségben, hanem technikai megoldásaikban sokkal változatosabb anyag érkezett be: olaj vagy akrill vászonra vagy farostrá, színezett grafika papírra, kartonra, de tempera is akadt, érkezett akvarell, rézkarc, vegyes technikájú kompozíció, szitanyomat, textilkép, gobelin és

tűzzománc is. A térbeli alkotások között néhány izgalmas mázas kerámia, fa és bronz kispasztika, és néhány ékszer is kiállításra került.

A pályázóknak külön szeretném megköszönni, hogy megfogadták a korábban elhangzott tanácsunkat a címadásra és az anyaghasználatra vonatkozóan, ugyanis az idén valamennyi alkotás címadása találó volt, valamint az anyaghasználat kapcsán senki sem esett át a ló túlsó oldalára, mint korábban tapasztaltuk. Az egyik tavalyi különdíjasunk, azonban az idén beküldött alkotásait csaknem tönkretette a nem megfelelő keretezéssel. Mindenkit kérek arra, hogy jól gondolja meg, mert nemcsak a mű megalkotása fontos, hanem annak bemutatása is.

Ha már itt tartunk, tanulságképpen el szeretném mondani, hogy egy gyökeres fatörzs húrokkal és üveggyöngyökkel átkötve még nem lesz műalkotás, a művészeti munka ennél többet jelent. Szívből remélem, hogy segítészándékkal mondott szavaimat a jövőben is figyelembe veszik. Zsűri társaimmal együtt, úgy érezzük, hogy nem hiábavaló a munkánk, továbbra is arra bátorítok mindenkit, hogy kísérletezzon, érdemes mindenféle anyagot és technikát kipróbálni, érdemes a kreativitásunkat fejleszteni, azért hogy fejlődni tudjunk.

A zsűri elnökeként örömmel kijelenthetem, hogy az elmúlt évekhez, sőt a tavalyi évhez képest is egyértelműen észrevehető volt az, hogy az ún. „visszatérő”, amatőr alkotók sokat fejlődtek, és az idén sokkal kvalitásosabb műveket küldtek be. Ám meg kell jegyezni azt is, hogy elég sok olyan amatőr alkotás is beérkezett, amelyek a zsűri megítélése szerint kiállításra még éretlen alkotások. Ezen beküldőknek, de valamennyi amatőr alkotónak is tanulságul **Márai Sándor** szavait idézem, ami így hangzik: *„Mert nem lehet csak a valóságnak, a célszerűnek élni... valami fölösleges is kell az élethez, valami rikító és csillogó, valami szépség, ha még olyan olcsó szépség is. Az emberek legtöbbször nem bír a szépség káprázata nélkül élni. Valami kell, ha más nem, egy hatásos képeslap, mely - vörös és arany színekben - a naplementét ábrázolja vagy a hajnalt az erdőben. Ilyenek vagyunk.”*

Hát igen, mi emberek ilyenek vagyunk, de **Márai** meggyőződése volt az is, hogy: *„A természet csodáján túl van még valami, ami többlet. Az ember adott a természethez még valamit; csak ő, az ember, megtette az Alkotást alkotással, melyek gyűjtőneve a művészet. A tenger, a völgy, az erdő, a folyó, a síkság, minden föltétlen. De Bach egy fugája, Rilke egy verse, Cranach, vagy Goya egy képe, Palladio egy épülete, Goethe egy gondolata, Phidias vagy Rodin egy szobra az ajándék, melyet az ember, csak ő, egyedül az összes élőlények között, tulajdon akaratából hozzáadott a világ csodálatos művéhez.”*

Motivációként, arra ösztönözném az amatőr alkotókat, de minden művész társamat is, hogy keresse magában azt a többletet, azt a szikrát, amivel a gazdagítani tudja a világ csodálatos művét. Néha, ahhoz, hogy megtaláljuk ezt a szikrát, egy jó művésznek igenis össze kell törni azt a **Konstantin Biebl - i faliorát, és kicsi batyuba kötve nem elég csak szabadon engednie belőle a kakukkot az erdő közepén, hanem meg is kell hallania az életre kelt kakukk hangját!**

És akkor lássuk, hogy ki miként hallotta ezt a hangot...

Ez a hang sajátos módon kell életre az **Erdei kézműhely - „A rejtekedő lakói”** című gyerekekkel közösen alkotott kerámia kompozíciójában. A változatos, modern megoldású, színes mázas kerámia állatfigurák, egy erdei mesevilágot varázsolnak elénk, míg a tűzzománcképeken az erdő színes madaraira csodálkozhatunk rá. Keramikusként külön szeretném bátorítani az agyaggal, mint a legegyszerűbb természeti forrással dolgozó népművészeket és képzőművészeket, hogy a jövőben, minél többen beküldjék, a kiírt témába vágó alkotásaikat. **Az idén „A rejtekedő lakói” című kompozíciójával, az Erdei kézműhely a Józsa Judit Művészeti Alapítvány különdíját érdemelte ki.** (Szeretettel

várom a tanárnőt és a gyerekeket a Budapest-i Galériába ingyenes tárlatvezetésre és személyes találkozásra majd.)

A természet világa a mai felgyorsult, rohanó modern világunkban az egyetlen menedék és még mindig és újra – és újra az a tiszta forrás, amelyből évszázadok óta olyan csodálatosan meríthet egy-egy alkotóművész. A kiállított alkotásokban visszatükröződik a „*Muzsikál az erdő*” jövőképe – a természettel békében, összhangban élő ember. Mert jól tudjuk, hogy: „*Az erdő nemcsak egy fontos megújuló nyersanyag és energiaforrás, hanem egy csodálatos életközösség, mely testi-lelki feltöltődésünk igaz forrása*”.

Ebből az igaz forrásból merítettek, a Muzsikál az erdő képzőművészeti pályázat, azonos pontszámokat elérő, megosztott harmadik helyezettei is.

Ezek közül, elsőként **Bényi Eszter** „**Mintha tavasz lenne**” c. gobelinjére hívom fel a figyelmet. Jól látható a könnyed festői mozdulatokkal, harmonikus színvilággal, aprólékosan megszőtt, a teljesség kör alakjában kikerekedő világ, amely érzékelhetően tele van élettel. **Wass Albert** „**A funtineli boszorkány**” c. regényének főhőse **Nuca, a havasi leány** gondolatai jutnak eszembe e mű kapcsán: „*Az őzre gondolt, amelyik ott lakik a nagy hasával a sűrűben, és a többi állatokra, a juhokra, kecskékre, nyulakra, vaddisznókra, akik mind ilyen nagy hassal járnak a tavaszt. A mókusokra. Aztán a madarakra, akik lázasan építgetik már a fészkeket, hogy fiókákat hozzanak a világra benne. Nyírfák mellett haladt el, és megérezte orrában az édeskés rügyszagot, ami felőlük jött, és arra gondolt, hogy a fák is rügyeket bontanak, új ágakat növelnek, a gyökerek sarjakat bocsátanak útra, a melegedő televényben magvak csíráznak... és egyszerre megértette, hogy ez a rendje a világnak. Ez a tavasz törvénye: életet bontani, továbbadni az életet, világra hozni valakit. Komoly, szép érzés volt ez. Érezte, hogy valamennyien egyek, szövetségeseik, közös a céljuk: az erdő, az állatok, a madarak és ő maga. Egy törvénynek engedelmeskednek, és egyazon parancsot hordoznak magukban: az életet.*”

Harmadik helyezést ért el **Lengyel Tibor** „**Erdei szólista**” című bronz kislasztikája is. Mozgalmas és stilizált alkotás, amelyben a szarvas alakja egy természetes fehér kő alap fölött testesül meg.

Molnár Gábor, a 20. század egyik legnépszerűbb magyar vadász – és útleírásírójának gondolatait osztom meg: „*Belefigyelek a némaságba. Olyan ez nekem, mint gyermekkorom tengeri kagylóinak súgása. Zöld lomb és barna avar, nedvesség, csend. A természettől egységbe kovácsolt környező vad világban bogarak, rovarok kapaszkodnak, kúsznak számomra ismeretlen céljaik felé. Szeretek így nézelődni, elmélkedni, érezni a vadon szívverését, hallgatni a csend valóságos szimfóniáját. Erdő iránti szerelmem írja ehhez a kottákat. Olvasni, átérezni, most még csak én tudom*” Ha valaki rácsodálozik erre a kislasztikára, akkor bizony az „Erdei szólista” valóságos szimfóniájának kottájában olvas. A kismérete ellenére, oly erőteljes a kompozíció, hogy szinte hallani lehet a szarvasbögés hangját. Valaki egyszer a boldogságot az erdőben élő szarvashoz hasonlította, merthogy néha előjön az erdő sűrűjéből, és meglátogat, de a tolakodó közeledést nem szereti, s ha üldözőbe veszed, biztosan elmenekül. Erről a szoborról az jut eszembe, hogy ez a szarvas biztosan nem menekülne el, hanem megvédené önmagát mindenféle betolakodótól, olyan büszkén hordja és viseli királyi agancskoronáját.

A természet igaz forrásából merített a Muzsikál az erdő képzőművészeti pályázat második helyezett műje is, az az akril festmény, amelynek címe „**Erdei idill**” és **Mráz János** alkotása.

A festmény teljesen fekete színű háttéréből, erőteljes zöld-sárga-vörös kolorittal, könnyedt ecsetmozdulatokkal megoldva sejlik fel egy erdőrészlet, középen és jobbra kisé eltolva, baloldalon pedig aprólékosan és precízen megfestett ősuta tűnik fel. A lábai alatti sávban, a vízben tükröződő erdőrészlet sejlik fel. A képmező vízszintes és függőleges síkokra bontásával, szokatlan és nagyon modern kompozíció született. A vaksötétet, az élet világítja meg, hiszen az erdő mélyén megcsillanó fénypásmában, a forráshoz érkező őz a fénymegoldások okán valamiféle őserőt sugároz, egyenesen kinéz ránk, szemkontaktusba kerülünk vele. A természet és az emberi világ néz farkasszemet ebben a pillanatban, mert ha akarjuk, akkor bizony a síkokra bontott képmező lehet egy stilizált célkereszt is, amelynek célpontjában a védtelen, préda áll. A vadász és a vad lélek villanása e festmény. Mi, külső szemlélők pedig, miközben azért szorítunk az őznek, hogy békében olthassa szomját a tiszta forrásban, szinte irigykedünk a vadászra, aki ilyen csodákat lát.

Tomán Edina kortárs magyar író egy ehhez fokható erdei csodáról így ír: *„Ahogyan a megfáradt, aranszínű fényt adó nap lassan leszáll a fák lombkoronája mögött, a zöld, a sárga, és a vörös színek barnára, majd szürkére váltanak, s végül nem marad más, mint a hold fénye, ahogyan megvilágítja a szemközti hegyoldal tisztásait. És ekkor kezd élni az erdő. A csöndet szinte harapni lehet, minden eltűnik a világból, ami mesterkél, minden, aminek semmi keresnivalója itt. Ekkor látható, hallható és szagolható a világ azon része, ami még szép. Ami szabad, és ettől gyönyörű. Ami fenséges és tiszteletre méltó. Amihez kellő alázattal lehet csak közeledni. Ha kellő alázattal és az erdő iránti tisztelettel tölt az ember hosszú órákat a cserjék közé húzódva, akkor élhet át valódi csodákat.”*

A *Muzsikál az erdő* képzőművészeti pályázatának első helyezettje, **Tózsérné Balázs Mária** „**Hajnalban a csalitos felé**” című olajfestménye lett. A kompozíció bal alsó sarkából, felfele irányulva, a kép középsíkjában egy erdei út áll, amely nagyszerű perspektívával halad, úgy hogy a világosabb, élesebb tónusokból a homályos, és kissé ködös felé haladunk. A természet csodájára lelünk e szép tájképben, melyben a szépséget ünnepeljük. Pozitív hangulat, egy kis melankólia is, valami megfoghatatlan légiesség, kiváló rajztechnika, virtuózan használt finom pasztellszínek jellemzik ezt az egyedülálló alkotást. Olyan érzésünk támad, hogy szívesen végigmennénk azon az úton, tudni szeretnénk, hogy mi is van a hajnali csalitos harmattól párás levegőjén túl. Ha metaforaként értelmezzük, mégpedig az emberi életút szimbólumaként, akkor ki ne szeretné tudni, hogy mi vár rá az út végén?

Ennek kapcsán visszatérek **Márai Sándorhoz**, aki ezt írta: *„Az utakat sokáig nem érti meg az ember. Csak lépdél az utakon és másra gondol. Néha széles az egyik út, aszfaltos, néha rögös, barázdás, meredek. Az utakat sokáig csak alkalomnak tekintjük, lehetőségnek, melynek segítségével elmehetünk a hivatalba vagy kedvesünkhöz vagy a rikkantó, tavaszi erdőbe. Egy napon megtudjuk, hogy az utaknak értelmük van: elvezetnek valahová. Nemcsak mi haladunk az utakon; az utak is haladnak velünk. Az utaknak céljuk van. Minden út összefut végül egyetlen közös célban. S akkor megállunk és csodálkozunk, tátott szájjal báméskodunk, csodáljuk azt a rejtelmes rendet a sok út szövevényében, csodáljuk a sugárutak, országutak és ösvények sokaságát, melyeken áthaladva végül eljutottunk ugyanahhoz a célhoz. Igen, az utaknak értelmük van. De ezt csak utolsó pillanatban értjük meg, közvetlenül a cél előtt.”*

Tisztelt Hölgyek és Urak! Remélem, hogy mindannyian megtaláljuk életünkben a jó Isten által nekünk kijelölt helyes utat, és azt is szívből remélem, hogy ha rátaláltunk, akkor akármilyen rögös és meredek, és akármilyen ködbe vesző is a vége, nem térünk le róla. Sőt az úton, útítársakra is találunk, akikkel együtt haladunk tovább. A *Muzsikál az erdő* Alapítvány elnöke Szabó Lajos most már 15 éve, kollégája Matúz Viktória 5 éve, járja ezt az utat, hála

nekik áldozatos munkájukért és köszönet a jó Istennek, hogy mi itt valamennyien csatlakozhattunk hozzájuk ezen az úton. (Jómagam 4 éve).

Igen, kedves Közönség! Egy jó alkotás így is hathat ránk, óhatatlanul megindítja a néző asszociációs gondolkodását. Nekünk, magunknak kell felfedeznünk az utat, észrevennünk és megismernünk, tisztelnünk, szeretnünk tágabb környezetünket - országunkat, hazánkat, és a szűkebb környezetünket is, pontosabban a szülőföldünket és vele együtt családjunkat, és nem árt mindezt nagyon jól megbecsülni is.

A „Muzsikál az erdő” programsorozat valójában ezt a célt szolgálja, értéket szolgál és értéket teremt. Nem ártana, ha valamennyien jól ismernénk, újra felfedoznánk és kapaszkodnánk értékeinkbe, mert, az az igazság, hogy: **Hazánk, szülőföldünk, a magyar föld és ezzel együtt magyar örökségünk, anyanyelvünk, történelmünk, hagyományaink, kultúránk és erényeink ismerete és szeretete nélkül, olyanok vagyunk, mint egy fa, gyökerek nélkül!**

Szívből kívánom, hogy a „Muzsikál az erdő” rendezvényeiről, e kiállításról is vigyék el lelkükben kulturális és természeti értékeinket, önismeretben megerősödve, és ami nagyon fontos osszák meg másokkal is. A természet szeretete, társuljon az önismeretünkkel, az összetartásunkkal és a hazaszeretetünkkel is, ezért most, **Pósa Lajos** versének soraival zárom mondanivalómat:

„Tudjátok-e, mi a haza?

Erdő, mező, berek, liget,

A mormoló habok közül

Ránk mosolygó tündérsziget,

Kárpátoknak büszke bérce.

A Tisza és Duna tája,

Minden kicsi rögöcske. Árpád vére hullott rája.

Bárhová visz szerencsétek,

Ezt a hazát szeressétek!”

Isten áldja Önöket! Isten áldja Nemzetünket!

Józsa Judit

kerámiaszobrász, művészettörténész,
a Magyar Kultúra Lovagja